

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassó-, kis- és nagy-küküllőmegyei választmányának hivatalos közlönye.

A brassói és erzsébetvárosi kir. törvényszékek s ezekhez tartozó brassói, fogarasi, hosszufalusi és zernesti, dicső-szentmártoni, erzsébetvárosi, hosszú-aszói, kőhalmi, medgyesi, nagy-sinkai, segesvári és szent-ágothai kir. járásbírók hivatalos hirdetője.

MEGJELENIK HETENKINT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

SZERKESZTŐSÉG:

Brassó, Csergepiacz 148 sz., I. emelet, hol a szerkesztő naponként 4—5 óra között található. Kis-Küküllőmegyét érdeklő közlemények Gyöngyössy István társ szerkesztőhöz Dicső-Szent-Mártonba küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

KIADÓ-HIVATAL

Alexi könyvnyomdája, Színház-utca 95. szám, hova az előfizetési és hirdetési díjak bérmentve küldendők.

Hirdetések és Nyilt-tér előre fizetendő.

ELŐFIZETESI ÁR

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre 7 frt, félévre 3 frt 50 kr., negyedévre 1 frt 80 kr. Külföldre egész évre 20 fra. k.

HIRDETÉSEK DÍJA:

4 hasábos gármond-sor vagy annak helye 5 kr. (1—10 sor 50 kr.) Nagyobb és többszöri hirdetéseknek kedvezmény. Minden egyes hirdetés után még külön 30 kr. bélyeg-díj fizetendő. Nyilttér közlemény sora 10 kr.

HIRDETÉSEK FELVETETNEK:

Brassóban a kiadóhivatalban. Budapest: Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus) Dukes és Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát, Bécsben: Daube G. L. és társa Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik Oppelik Alajos, Dukes M.; Berlinben: Rudolf Mosse Frankfurtban: Daube G. L. és társa hirdetési irodájában.

Brassó, 1890. okt. 21.

(=) Megyénk törvényhatósági bizottsága ma tartja első rendes közgyűlését Ürmösi Maurer Mihály cs. és kir. kamarás, főispán elnöke alatt.

Már maga ezen körülmény is elég indok volna arra, hogy ezen közgyűlésről e helyen megemlékezzünk; de ehhez hozzájárul még az is, hogy a mai közgyűlés napirendjén néhány elvi jelentőségű kérdés is szerepel. Épen ezen kérdések elintézése fog módot nyújtani a főispánnak és a törvényhatósági bizottság tagjainak azon összhangzatos eljárás kifejtésére, mely az ügyért való nemes lelkesedés és a kölcsönös bizalom eredménye. Tudjuk, hogy főispánunk, követve köztisztvisletben álló hivatalbeli elődjének nemes példáját, mindig és mindenütt a megye és közvetve hazánk érdekeit tartja szem előtt és szent meggyőződésünk — s ezt itt is hangsúlyozni akarjuk — hogy Brassó-megye törvényhatósági bizottságának minden egyes tagja nemzetiségi, vallás- és pártkülönbség nélkül öt ezen törekvéseiben mindenkor támogatni fogja. Ha ezen szellem lengi át a törvényhatósági bizottság tagjait — s ez iránt semmi kétségünk — akkor a mai közgyűlés határozatait az elvi kérdésekben is nyugodt lélekkel várhatjuk.

A közgyűlés első tárgyát az alispán fél-éves jelentése képezi, melyből mindenekelőtt kiemeljük, hogy a hazánk és Románia közötti határvonal megvizsgálásánál megyénk területén a határ megjelölésére nézve vitás kérdések nem maradtak elintézetlenül. Nagyon fontos és továbbá az alispán azon nyilatkozata, hogy a Brassó-háromszéki helyi érdekű vasút építése oly gyorsan halad, hogy annak Brassó-rozsnyói része a teherforgalom számára a legközelebbi időben megnyílik. Ennélfogva a felvidék érdekelt községei már ez évi cukorkorrépa-terméstiket vasúton szállíthatják a botfalusi cukorgyárba, mi a termelőknek nézve minden esetre nagy előnnyel jár.

Még két örömdetes eseményről — bár általánosan ismeretesek — akarunk az alispáni

jelentés kapcsán megemlékezni. Az egyik az, hogy megyénk területén a termés ez évben igen jól sikerült; a másik pedig az, hogy az idegenforgalom városunkban az idén oly nagy volt, mint talán soha azelőtt. Ezen utóbbi tényssel összefüggésben megtehetné a közgyűlés azt, hogy városunk képviselő-testületét a maga részéről is felszólítaná, hogy az idegenforgalom emelésére nézve minden lehető mulhatatlant megtegyen, sőt a törvényhatósági bizottság a várost ily célú törekvéseiben erkölcsileg is támogathatná.

Örömmel constatáljuk továbbá, hogy úgy a központi, mint a járási ügykezelés nemcsak teljesen kielégítő, hanem dícséretet is érdemelt, mit a számonkérő-szék elnöke kellőképpen ki is emelt.

A napirend egyik legérdekesebb pontját megyénk jövő évi költségvetési előirányzata képezi, mely 41.300 frtnyi bevétellel szemben 42.849 frt 45 krajczárnyi kiadást s ily módon 1549 frt 45 krnyi hiányt mutat fel. Az állandó választmány oda nyilatkozott, hogy ezen hiány az egyes tételeknél eszközözendő megtakarítások által fedezendő. Reméljük, hogy a közgyűlés is ily értelemben fog határozni s reméljük egyúttal azt is, hogy ezen határozat végére is fog hajtatni.

Mint érdekes körülményt megemlíti azt is, hogy a legtöbb adót fizetők névsora mindeig nem volt összeállítható, mert a harmadosztályú kereseti adó kivétele a pénzügyminis-ternek egy kivételes rendelete folytán a rendes időre el nem készíthetett. A közgyűlés ezen ügy rendezésével előreláthatólag az alispánt fogja megbízni, illetőleg fel fogja őt hatalmazni, hogy az igazoló választmány által összeállítandó jegyzéket a törvényhatósági bizottság nevében tudomásul vegye és helybenhagyja.

Végül még egy elvi kérdésben lesz hivatva a közgyűlés határozni. Ugyanis megyénk egyik másik községe azon okból, hogy a regale-jog megváltása utáni kárpótlásokból a jövedelem csak az év végén fog folyóvá tétetni, s mert egyéb tőkék nem állanak rendelkezésére, folyó kiadásainak fedezésére kölcsönt kénytelen fel-

venni és kéri erre a törvényhatósági bizottság helybenhagyását. Ugy vagyunk értesülve, hogy a közgyűlés ezen kölcsönt engedélyezni fogja, de egyrészt megköveteli, hogy csak oly összegek vétessenek föl, melyek a később esedékes jövedelmek által teljesen törleszthetők, másrészt pedig megkívánja, hogy ezen üzletek csak azon pénzintézetek egyikével vagy másikkal kötendők, melyeket a törvényhatósági bizottság megyei pénzek elhelyezésére alkalmosoknak ítél. Mindkét intézkedés nagyon helyes, mert azon óvatosság és elővigyázat eredménye, melyet pénzkérdések és kivált közpénzekre vonatkozó kérdések elbírálásánál soha sem szabad szem elől tévesztünk!

Külföld.

Az angol kormány merev magatartásával szemben a portugál kormány elhatározta, hogy felhagy a Zambezi-vidék határának újabb megállapítását célzó kísérletével és már csak a kereskedelmi viszonyokra vonatkozólag törekszik kedvezőbb megállapodásokra, minthogy a régibb megállapodások igen megkárosítanák Portugal kereskedelmét.

Londoni hírek szerint lord Dufferin nagykövet nemsokára utasítást kap, hogy az Afrika északkeleti részén lévő angol és olasz tartományrészek elhatárolására nézve folytassa a tárgyalást.

Azon hírre vonatkozólag, hogy Olaszország annectálni akarja Tripolist, a „Nord” megjegyzi, hogy a dologban lehet valami igaz, mert Konstantinápolyban komolyan aggódnak. Szerinte ilyen eljárással könnyen egy új európai kérdést lehet teremteni.

Az orosz trónörökös látogatása Konstantinápolyban olyan, mint a Polonius felhője, mely hol ürge, hol teve-alaku. Egyszer az hírlik róla, hogy végkép elmarad, majd meg csak el van napolva; egyszer a macedoniai bolgár püspökök, illetőleg a gör. egyházi kérdés miatt duzzog Oroszország, majd meg az örmény kérdés miatt. Legujabban az utóbbi ver-sió járja.

Belföld.

A román választók Nagy-Szebenben megtartandó gyűlésükre a szomszéd államok figyelmét

A „BRASSÓ” TÁRCZÁJA.

A megbecsült szeg.

Adoma. —

(A „Brassó” eredeti tárczája.)

Még gyermekkoromban hallottam ezt az esetet.

Volt egyszer egy igen-igen gazdag ember, kit mindenki becsült, mert maga is becsületes volt; hanem volt ennek a becsületes gazdag embernek egy fia, egy haszontalan, semmi fráter.

Mikor a fiú nagykorúvá lett, az apja azt mon-dotta neki:

— No fiam! Egész életemben arra törekedtem, hogy belőled derék, tisztességes embert neveljek; hanem már látom, hogy ez nekem nem sikerült. Már most kibocsátlak az apai hatalom alól, úgy diktálja a törvény is. Itt van huszonöt ezer forint: élj meg belőle úgy, a hogy tudsz, neveld fel magad azzá, a mi lenni akarsz. Tőlem több pénzt ne várj, még hol-tom után se; a mi nekem maradt, az kell vénségem-re, azt én is elélem.

A fiú szépen megköszönte apjának a 25 ezer forintot s elkezdett élni úgy, a hogy szokott: volt hegyen-völgyön lakodalmom, vendégeskedés, cifra ló-szerszám, kártya, puska stb.

Hanem „egy-két napi dinom-dánom, holtomiglan szánom-bánom!”

A pénz rövid időn eluszott s a fiú megmaradt annak, a mi volt: haszontalan, semmi fráternek; élt azoknak a könyörületességéből, kik az apja iránti tisztességből egy-egy fillért néha-napján oda vetet-tek neki.

Hanem egyszer a becsületes öreg mit gondolt, mit nem: búcsút vett ez árnyékvilágtól — meghalt. Természetes, hogy a fia is elment az ő édes apjának a végtisztességtételére, s az még természetesebb, hogy szorgosan kezdett tudakozni a hagyaték után. De az öreg eltakarítása után jöttek valami ismeretlen járásu-kelésű emberek s a mi felkelhető volt a házban, fel-rakták szekerekre s elvitték az egyedüli törvényes örökös orra elől, csak egy nagy pecsétes levelet adtak át az ámuló-bámuló fiúnak.

Mit csináljon ő ezzel a levéllel? — gondolja ma-gában. Ha még pénz volna benne! Tapogatja jobbra-balra, végre aztán mégis felbontotta azt a nagy pe-csétű levelet. Legelőször is talált benne egy hosszú-kás négyyszögű papiros bankót, mely testvérek között is megért tíz váltó krajczárt; erre úgy megharagu-dott az örökös, hogy ujjai között összemorzsolta azt a semmiséges papirdarabot s a szögletbe dobta.

Most elkezdte a levelet olvasni, a mint itt kö-vetkezik:

„Kedves fiam!

A mint tenmagad is tudod, az volt életem-

ben egyedüli vágyam, hogy téged, egyetlen fiamat becsületes embernek neveljek. Annak idejében iskolába adtalak: nem tetszett a könyv; azután mesterségre fogattalak: nem füllt a dologhoz a fo-gad; mikor nagykorúvá lettél, törvény szerint ki-adtam a jussodat: annak hamarabb, mint hittem volna, a nyakára hágtál. Akkor azt is megmondot-tam, hogy tőlem többre ne számíts. Hanem lásd, én még sem tartottam meg a szavamat, mert ime hagytam neked örökségül az én igaz keresményem-ből egy tíz krajczáros bankótát. Kérlek, édes fiam, végy vele egy erős segesvári istrángot s kösd fel magadat arra a szegre, a melyen eddig az én olajbafestett arczképem függött; de jól megértsd, fiam: épen arra a szegre s nehogy valamikép egy-fára méltasd fel magad. Ezt az utolsó óhajomat — mit erős átok alatt meghagyok neked — annál is inkább teljesítsd, édes fiam, mert azt a te po-raiban szendergő édes apád kívánja tőled; ha el-lenkezőleg cselekedendsz, az ördögök bizonyosan pokolba szállítanak.

Egyébiránt maradtam a te apád — stb.”

— No, ez ugyan furcsa végrendelet! Felkötni magát egy megjelölt helyre, egy megnevezett kötél-nek a segítségével, s hozzá még olyan ifjan! Nem, ezt a bolondot már csak nem teszem. Végakarát ide, végakarát oda, hanem már én végre nem hajtom.

Is felhívják, a mennyiben nemcsak honi lapjaik foglalkoznak a folytonos előkészületekkel, hanem a német és romániai lapokat is igénybe veszik. Így legutóbb a „Münchener Allgemeine Zeitung” hoz egy állítólag erdélyi beavatott tollból eredő közleményt, mely első sorban constátálja, hogy a nagy-szebeni szász gyűlés óta a magyarországi és erdélyi románok közt nagyon izgatott hangulat uralkodik, a mennyiben azt hiszik, hogy most már a szászok a magyarokkal egyesülve fognak a románok ellen törni. A czikk ezt az aggodalmat teljesen alaptalannak tartja, mert a szászok semmikép sem kapituláltak a magyarok előtt s mint eddig, úgy ezentúl is tiszteletben fogják tartani a románok jogait és szabadságait s csak viszont is azt kívánják tőlük. A czikk azután kifejti, hogy a mióta a magyarok a mai polyglott magyar királyság helyére, szigorúan összecsoportosított és egyszabásu nemzeti államot akarnak teremteni, a románoknál nagy oppositív fejlődött ki, mert úgy látják, hogy az 1867-iki kiegyezés, valamint az azóta meghozott törvények és intézmények, nemkülönbben a magyar közszellem megerősödése által fenmaradásukban vannak veszélyeztetve.

A románok között az utóbbi időig két párt állott fenn, az egyik az 1881-ben megállapított szenedőlegesség alapján áll, a másik minden nemzetiségi igény fentartása mellett a cselekvő politika mezejére akar lépni, hogy nemzetiségének mentől több előnyt biztosíthasson. Ez a két párt ma teljesen megértette egymást, legalább így ír a „Tribuna”: „Az egybehívott conferentia egyesülve talál bennünket. A súrlódások, melyek mindenkit izgalomban tartottak, megszűntek. Ma egyesülve állunk ellenfelünkkel szemben, ki brutális kézzel készül nemzetiségünk és nyelvünk megrablásához. Teljes joggal állíthatjuk, hogy itt az ideje, miszerint a román nemzeti párt jövődő magatartása felől nyugodtan tanácskozhatunk.”

A „Tribuna” csiszolatlan hangja eléggé jellegzi a románok közt uralkodó hangulatot s csakugyan gondolkodóba ejthetne, ha nem ismernők az ilyen kifakadások indító okait.

Hasonló értelemben, csak ildomosabb kifejezésekkel nyilatkozik a románok állapotairól Moldován Gergely kolozsvári egyetemi tanár, ki legutóbb a „Kolozsvár”-ban jajdult fel, hogy a magyar társadalom a románokat bántalmazza, semmibe sem veszi és elhanyagolja. Szerinte a magyar társadalom a román elemet, mint bizalmára méltatlant visszautasítja s ez az elfogás már az iskola padjain kezd érvényesülni, hol a magyar ifjú megvetéssel bánik az „oláh”-val, a minek a nemzetiségi gyűlölet a következménye s az, hogy a ridegen visszautasított román elem külön irodalmat, külön intelligenciát, saját nyilvános életet teremtetett magának s függetlenítette magát a magyar befolyás alól. Ezt ugyan nem hisszük el Moldován urnak, mert épen itt Brassóban alkalmunk van meggyőződhetni, hogy a magyar iskolák a román ifjút is ép oly szívesen látják, mint a magyart s hogy az ifjak a legszívélyesebb viszonyban élnek egymással, valamint a román irodalom, közélet stb. jeleivel sem igen találkozunk eddig; de abban igazat adunk neki, hogy ha román ifjaink javarésze Romániában keresi

boldogulását (a mivel nem kénytelen), úgy a honnmaradt szülék szívük minden dobbanásával Románia felé vonzódnak. A midőn azonban ezt aláírjuk, nem hallgathatjuk el ama meggyőződésünket sem, hogy az igaz hazafiság előtt szent a költő szava: „A nagy világon e kívül nincsen számodra hely” — s ha a románok ezen oly könnyen túleszik magukat, magukra vessenek.

Nyilvános nyugtázás és köszönet.

A „Brassói magyar prot. jótékony nőegylet” által f. hó 10. és 11-én a szegény gyermekek- és özvegyeknek karácsonyra leendő felruházására és segélésére rendezett bazár eredményét van szerencsénk a mélyen tisztelt közönségnek a következőkben becses tudomására hozni:

A két napon az összes bevétel 564 frt. 66 kr. volt; ebből a rendezés költségeire kiadatott 342 frt. 15 kr. s így tiszta jövedelem gyanánt 222 frt. 51 kr. maradt meg, melynek nagy részét egyetünk a fentjelzett célra azon kellemes és boldogító érzéssel fogja fordíthatni, minőt a jótékonyág gyakorlói mindenkor élvezni szoktak.

A bazár hat sátorban volt elrendezve és azokban csángó-szöttesek, kalotaszegi varrottasok, könyvek, levélpapírok, nürnbergi piperecikkek, gyermekjátékok, virágok, csemegék, mézeskalácsok stb. hasznos és mulatságos tárgyak ifj. Borosnyai Dánielné, idősb Kovács Jánosné, Csorba Sámuelné, Fink Adolfné, Nagy Ferenczné, Barabás Károlyné és Becző Imréné urasszonyok, továbbá Kruzsia Mariska, Olescher Eugenia, Veszprémi Lina, Cseh Katinka, Szabó Gizella, Bauer Janka, Bányai Mariska, Platschkó Milicza, Steinhardt Clementina, Nagy Berta, Kövér Róza, Kupcsay Anka, Véber Juliska, Sift Hermin és Roth Sofie kisasszonyok által a lehető legjutányosabb áron árusítottak el. — Az egyik sátorban még a jövődőt is megmondták, a ki arra kíváncsi volt.

Bazárunk nagyon élénk látogatásnak örvendett, a többek közt látogatásukkal szerencsétlítették: Ürmösi Maurer Mihály úr ő méltósága, megyénk főispánja, ki 20 frtnyi adománnyal szíveskedett egyetünket gazdagítani; továbbá Say Győző cs. és kir. tábornok úr, a m. kir. 76-ik honvéd-gyalogdandár parancsnoka és Latinovics országgyűlési képviselő úr.

Mint a mélyen tisztelt közönség által ismert „Műsor”-ban előre jeleztük, első napon Bán Eliz k. a. szavalata, Dr. Bogdán Andor úr és neje négykezü zongorajátéka és Dr. Matyeka Károly úr hegedűsölője, második napon Bitay Béláné úrnő szavalata és Krause Albin úr hegedűsölője által igyekeztünk a mélyen tisztelt közönséget kellemes műélvezetben részesíteni.

Alkalmat nyújtottunk a fiatalságnak, hogy Terpsichorénak is meghozhassa áldozatát. A nemes fiatalság ugyancsak kitett magáért, a mennyiben határtalan jókedvvel tánczolt éjjelutáni 2 óráig. Az első négyeseket 70—80 pár tánczolta.

Hogy mélyen tisztelt közönségünk semmiben se szenvedjen hiányt, a melléktermekben buffet-ről is gondoskodtunk s igyekeztünk mindennel berendezni,

„mi jó falat s mi szem-szájnak ingere”. — E körül Rusz Ambrusné, Szabó Sándorné, Molnár Jánosné, Veszprémi Józsefné, Sift Jánosné és Wéber Györgyné úrnők szorgoskodtak; a felszolgálatban pedig Brettyei Janka, Lázár Olga, Józsa Matild, Zimmermann Helén, Russ Róza, Kupferstich Ella, Zakariás Emma s Szombati Etelka kisasszonyok ügyeskedtek.

Pénzbeli adományokat kaptunk: egy ismeretlenül maradni kívánó, nemeskeblű nőtől, ki szegényeinket már több ízben jelentékeny összegekkel segélyezte, 22 frtot; továbbá Schwabach Ernő 10 frtot, Kyd Sándorné 5 frt., Maurer Viktorné 3 frt., Papp Ferenczné 3 frt., Száva Pető 1 frt., Jánó Lajosné 2 frt., Polyovits Miklósné 2 frt., Barabás Sándorné 1 frt., Dr. Józsa Ernő 1 frt., ifj. Borosnyai Dánielné 1 frt., Kozma Józsefné 1 frt., Bokor Andrásné 2 frt., Krémer Mórincz 1 frt., Antal Jánosné 2 frt., Orbán Ferenczné 1 frt., Boyer Tihamérné 1 frt., Vaska Julia 1 frt., Schlauchné 2 frt., özv. Galgóczyne 50 kr., Winter Julia 50 kr., Mutzig L. 2 frt., Wéberné 2 frt., Gábos Dénesné 2 frt., Rézer Mihályné 1 frt., Simon Ferenczné 1 frtot fizettek.

A buffet és bazár számára adakoztak: Koós Ferenczné, Vadadi Róza, Russ Ambrusné, Dr. Rothné, Sift Hermin, Sift Jánosné, Nagy Ferenczné, Nagy Gyuláné (erdőfelügyelő neje), Nagy Gyuláné (tanító neje), ifj. Borosnyai Dánielné, id. Borosnyai Dánielné, Barabás Károlyné, Becző Imréné, Csorba Sámuelné, Veszprémi Józsefné, Bauer Jánosné, Bodendorfné, Kozma Józsefné, Feminger Henrikné, Steinhardtne, id. Kovács Jánosné, ifj. Kovács Jánosné, Molnár Jánosné, Szabó Sándorné, Ujlakyné, Cserey Gáborné, Sipos Jánosné (Csernátfaluból), Fink Adolfné, Kecs-kemétiné, Jakó Pálné, Zsigmond Áronné, Vadadiné, Horn Frigyesné, Szombati Etelka és Wéber Juliska.

A pénztárnál felülfizettek: Szentpály 50 kr. Pilich 50 kr., Kovács Lázár 50 kr., Borosnyai Dániel 50 kr., Borosnyainé 10 kr., V. J. 50 kr., N. N. 10 kr., Fruchs Salamon 50 kr., Wéber György 50 kr., Say Győző 2 frt. 70 kr., N. N. 40 kr., N. N. 20 kr., Száva Pető 50 kr., N. N. 10 kr., Márton N. 50 kr., Lázárné 1 frt., Makkay 40 kr., Ábel N. 10 kr., Márta Lajos 70 kr., N. N. 20 kr., N. N. 10 kr., Abafi Ferencz 1 frt. 40 kr., N. N. 1 frt., Zakariás N. 10 kr., Platschkó 10 kr., N. N. 30 kr., Polyovits Miklós 40 kr., N. N. 20 kr., Dr. Kovács Áron 40 kr., Fiedler 20 kr., N. N. 20 kr.

Mindazok, kik akár közreműködésük, akár adományaik által egyetünket céljaiban támogatni szíveskedtek, fogadják e helyen legforróbb köszönetünket. Köszönet a nagyérdemű közönségnek is a szves pártfogásért, és óhajtjuk: vajha becses megelégedését ez alkalommal is kiérdemelhették volna.

Köszönet illeti végül Makkay urat, ki a bazárhoz szükséges sátrakat díj nélkül és igen csinosan állította fel; valamint Rosner urat, a Central-fogadó vendéglőst, a mennyiben jótékony egyetünkkel szemben igen méltányos magatartást tanúsított.

A „Brassói magyar protestáns jótékony nőegylet” nevében:

Bauer Jánosné,
elnök.

Balázs Péter,
egyl. jegyző.

Akaszsa fel magát, a kinek tetszik, de én tudom, nem; én még élni akarok. Aztán milyen következetlen ez az én öregem: akaszszam fel magamat, mert különben az ördögök a pokolba visznek! Hiszen épen az öngyilkosok iránt szoktak ilyen kegyesek lenni Belzebub alattvalói! Nem, én nem fogom magam az ördögök simogatásának kiteni. Könnyű az apámnak beszélni, ő már túl van az efféle dolgokon.

S ezzel a különös végrendeletet a kabátja s a szögletbe dobott 10 krajczáros banknótát a mellénye zsebébe gyűrte s aztán tovább állott, ott hagyva az apai hajlékot üresen. Hanem mikor a küszöböt átlépte volna, nem állhatta meg, hogy arra a szegre, melyen az édes apja olajbafestett képe függött, egy futó pillantást ne vessen. S az a szeg mintha azt mondta volna neki: menj csak, menj, majd visszajössz te még hozzám! . . .

Ott künn valami goromba decemberi szél süvöltött végig az utcán s vágta a szemébe a havat; vékony, rongyos ruháján át dermesztő hideg érintette vézna testét; fogai vaczogtak, ajka elkékült, azután valami kellemetlen érzés kezdett a gyomrában kaszmatolni, szemei kéket-vereset láttak. Érezte ő ezt a valamit máskor is, hanem talán soha sem inkább, mint most; szegény fiú éhes volt nagyon. Eszébe jutott, hogy van neki egy pár krajczárja, avval vesz majd magának egy kis harapnivalót. S egy ismeretes szögletboltocskába tért, hol hajdanán szívesen fo-

gadták, hanem most ügyet sem vetettek reá; tudták, hogy egy batkának sem ura. A faragatlan grájzler rá is rivalt nagy durván, hogy takarodjék ki a boltjádól, az ő számára nincs eladni való portékája.

E nem várt fogadtatástól egészen elképedt a fiatal ember, alig tudott egy pár érthetetlen szót hebegni s gyorsan visszafordult; hanem ekkor egy nyaláb kenderkötelet vett észre, egyet hirtelen kiválasztott belőlük, egy jó erőset s aztán elrohant, hogy a végrendelet értelmében cselekedjék. El volt keseredve nagyon. Mit! hát ő annyira sülyedt, hogy még pénzért sem kap már ennivalót? Vigye el az ördög az ilyen állapotot; ha már idáig jutottunk, menjünk egy lépéssel tovább, legalább aztán vége lesz mindennek! . . .

S úgy tett, a mint vélekedék.

Gyors léptekkel haza sietett; otthon a kötél vastagabb felét hurokra csavarította, a vékonyabbat pedig ama fentnevezett szegre erősítette s azután úgy tett, miként az elkeseredett emberek szoktak tenni ilyes körülmények között. Hanem mikor már arra került volna a dolog, hogy a kötél erejét teste egész súlyával próbálná, akkor ama bizonyos szeg — hogy, hogy nem történt — csak kimozdul a falból s a pokol tornáczához érő szerencsétlen fiú az egyensúlyt elveszítve, orra bukik, hátán egy hatalmas ütést érezvén s utána mintha az ördögök eszmájának a sarkantyuja pengését hallaná.

— Mi a menydörgős menykő lehet ez? — tépelődik magában, — tán csak nem az ördögök jöttek érettem!

Oh dehogy!

Ama többször említett szeg t. i. egy természetes fazekat vonszolt ki fülénél fogva a falból: az ütötte meg a hátát, abból ömlött a padlóra — mint esőcsepp a földre, oly nagy mennyiségben — a legszebb csengős arany. Igen, arany, valóságos körmöczi arany! A megrémült fiatal ember bambán nézett körül egy ideig, azután eszmélni kezdett: hol is van ő most? mi is történt vele? Majd a falra, a szeg helyére nézett s ott látta azt a tátongó kerek nyílást, melyből a fazekat a nyakával kivonszolta. Sok ideig nem tudta magának megmagyarázni ezt a dolgot. Végre aztán kegyelettel gondolt az ő boldog emlékezetű édes atyjára:

— Édes, áldott jó öregem! Beh jó voltál te még haldokló óráidban is! Legyen áldott emléked. Ime ünnepélyesen fogadom, hogy e perctől fogva a javulás útjára térek. Intésem erős volt, de megérdemeltem; a pokloból térítettél vissza. . . . Ezt a szeget kék bársonyba takarva, szívemen fogom hordani — emlékeül a jó útra térésemnek.

A szerencsétlen fiatal ember nem lett többé boldogtalan. Családot alapított s élete végső percéig atya nyomdokán haladt.

. . . h s.

NAPI HIREK.

A minister gyászja. Gróf Bethlen András földmívelési ministert családi csapás érte. Nejének nagy bátyja, Mosonyi Mihály, egy dúsgazdag család feje, életének 79 évében meghalt Budapesten. A megboldogult egész életét gazdaságának szentelte, a közéletben nem játszott szerepet. Elhunytát két fián: Moosonyi Sándoron és Jenőn kívül nagyszámu rokon-ság gyászolja, közte Bethlen András gróf földmívelési minister, ki az elhunyt unokahugát birja nőül, zalabéri Horváth altábornagy, a ki sógorsági viszonyban állt vele, a Csernovits- és gróf Bissingen családok, a kik a gyászjelentést is kiadták. Az elhunytat a torontálmegyei Foenbe viszik, hol a családi sírboitban temetik el.

Rendőri hírek. (Lopások.) F. hó 18-ára való éjjel Márk Sámuel helybeli kereskedő és pöczegödör-tisztítási vállalkozónak a román Templom-utczában levő istálló-jából két lovat loptak el. A károsult a tett elkövetésével Moldován Juon kocsisát gyanúsította, ki ugyanis tegnap este a lovakot előkerítette, azt adván elő, hogy a lovakot az úgynevezett „Tillenweide“ legelőn találta volna meg. A kocsis ellen az elővizsgálat megindított. — Tegnap délelőtt Marek József czukorgyári munkás Novotny kereskedőnek a Kapu-utczában lévő ruhatarából egy férfi felöltőt lopott el; azon perczen kapták rajta, midőn a könnyen szerzett ruhadarabot fel akarta próbálni.

Tanfelügyelők értekezlete. A magyarországi tanfelügyelők pénteken délután értekezletet tartottak Budapesten. Az értekezleten 22 vidéki tanfelügyelő vett részt s Koós Ferencz brassói tanfelügyelő viselte az elnöki tisztet. Az értekezlet jegyzője Havass Gyula besztercei, előadója pedig Sebesztha Károly zólyomi tanfelügyelő volt. Az értekezleten elhatározták, hogy ezután minden évben tanfelügyelői congressust tartanak, egy paedagógiai és egy gyakorlati közigazgatási kérdés megvitatására. A congressusokat minden évben más-más helyen tartják meg s az első congressus Budapesten jövő év május havában lesz. Megállapították az értekezleten már az első congressus tárgyait is. A gyakorlati kérdés a tanfelügyelő hatáskörének kibővítését és anyagi helyzetének megvitatását öleli fel. — A fővárosba egybegyűlt tanfelügyelők szombaton déli 12 órakor tisztelegtek gróf Csáky Albin miniszternél. Az üdvözlő szónoklatot Koós Ferencz brassómegei tanfelügyelő, mint értekezleti korelnök tartotta, a ki előadván a tegnapi értekezlet célját s körvonalozván a megállapodások főbb mozzanatait, kérte a minister támogatását s további hathatós gyámolítását. A minister örömet fejezte ki a megindult mozgalom fölött; a testületi működés terén — úgy mond — szívesen látja a kultura közegét s élénk figyelemmel fogja kísérni a testületi működést. A jelenvolt tanfelügyelők lelkes éljenzéssel vették tudomásul a ministeri szavakat. Ezután Dr. Berzeviczy Albert államtitkárnál tisztelegtek, ki biztosította a tanfelügyelői kart, hogy üdvös irányu működésüket mindenkor gyámoltani fogja. Végül Szathmáry György ujalag kinevezett ministeri osztálytanácsosnál, mint szakosztályfőnöküknél tisztelegtek, huszár-utczai lakásán. Az üdvözlő beszédet Tóth József pestmegyei tanfelügyelő mondotta, mire a népnevelésügy jövő szakosztályfőnöke a hivatás magasztosságától áthatott, igen szép beszédben válaszolt.

Fillérestély. A kőhalmi m. kir. állami népiszkola szegény tanulóinak segélyezésére f. hó 18-án rendezett ez évi első fillérestély iránt nem hiába volt már előre rendkívüli nagy az érdeklődés, mert ezen est teljesen meg is felelt a hozzákötött várakozásnak. A műsort két kis vígjáték képezte. Az elsőnek címe: „Két nő egy férj ellen.“ Ebben Szigethy Istvánné, Hoffmann Erzsi, Babós József; a másodikban, melynek címe: „A regény vége“, Bod Gyuláné, Hoffmann Erzsi, Szigethy Istvánné, Dr. Issekutz Gyula és Bod Gyula játszottak. Szerepüket annyi ismerettel, természetességgel, illetőleg otthoniassággal játszották, hogy azt műkedvelőknél igazán ritkán találhatni. — A szépszámu és intelligens közönségnek nagy élvezetet zertett ezen est s általános az óhaj, hogy a csekély élvezeteket nyújtó kisvárosi élet egyhanguságát jövőre is egy ily kellemes estély feledtesse. — A 75 frt. bevétel tanúsítja, miszerint ezen fillérestélyen a szegény tanulók segélyezésére a fillérek szépen hullottak.

Elégett vasuti teherkocsi. A budapest-predeáli gyorsvonat utasai, mint a „Pesti Hírlap“ jelenti, nagy tüzet láttak útjukban e hó 10-én. Előttök haladt egy tehervonat s ezen Szolnok közelében kigyuladt egy gyapjuval megrakott zárt kocsi. Szerencsére a sze-

mélyzet nem vesztette el fejét s ezzel megmentette a vonat többi kocsijait, melyek jobbára gabonát szállítottak. Rögtön belátták, hogy az elementáris erővel égő gyapjút eloltani lehetetlen. Megállott tehát a vonat s az égő kocsit, mely harmadik volt a locomotiv után, kikapcsolták s nagy erőfeszítéssel kibillentették a sinekből. Jeladásra természetesen megállott a tehervonat után jövő gyorsvonat is. Az utasok, mikor az első kis ijedtségen túl voltak, a kocsi ablakából nézték a tüzet. A sinek mellett a töltésen fekvő elégett az egész kocsi, csak a kerekek maradtak meg belőle. A körülményekhez képest igen szerencsésen végződött így a tűz, mert erős szél fnjt s eléghetett volna az egész vonat is. A gyorsvonat utasai a tűz következtében délután 5 óra helyett éjfélok érkeztek a fővárosba.

Székellyöldi iparmuzeum. Thuróczy Adolf a székellymívelődési és közgazdasági egyesület elnöke s Nagy Gábor annak titkára és Kiss István műegyetemi m. tanár Marosvásárhelyre érkeztek. Jelenlétükben a helyi választmány, élén Kovács Ferenczcel, kiadta a Kiss tanár által tervezett székellyöldi iparmuzeum csarnokának 43 ezer forintba előirányzott építését 7% árleengedéssel Soós Pál marosvásárhelyi vállalkozónak. Az építést azonnal megkezdik. 1891. szept. 1-én adják át a csarnokot rendeltetésének.

Talált régiségek. Mihályfalva (Nagy-Küküllő-vármegye) határán ezelőtt két héttel, özv. Dengel Györgyné napszámban volt Stenille Demeternél, a sub dealu velselusin határrészben. — Burgonya-ásás közben a következő aranyból készült tárgyakat találta: 1 drb. karperecz, 1 drb. kúpalaku füles gomb, 2 drb. prizma alaku gyöngy, 3 drb. tompa 4-szögű gyöngy, 69 drb. gyöngy, törökbuzaszem nagyságban. — A járás derék főszolgabírója Lendvai Sándor, a mint a leletről értesült, azonnal kiszállott a községbe s erélyesen hozzálátott a nyomozáshoz. Ennek köszönhető, hogy a talált tárgyakat 5 drb. gyöngy kivételével már le is foglalhatta. Szigoruan vezeti a nyomozást minden irányban, a mezőn ásatásokat fog eszközölni, hogy a lelt kincsek kiegészítő részeit is megtalálhassa. — Csak ily gyors és erélyes eljárással lehet az ilyen leleteket az elkallódástól megmenteni.

Párbajok a franczia hadseregben. Párisból írják: Merignac sen. párisi ismert vívómestert, a kit a világ legjobb vívójának tartanak s a kit párisi sport körökben a „penge királyának“ neveznek, nemrég egy amerikai újságíró meginterviewolta a franczia hadseregi párbajokra vonatkozólag. Merignac közlései anánl érdekesebbek, a mennyiben a franczia hadügyministerium csak nemrég tiltotta el a legszigorubbán a tiszti párbajoknál a rapier használatát. „Rapier vagy egyenes kard“, szölt a vívómester a többi közt, „egészen egyre megy.“ Ha a franczia hadseregi párbajokat önnek behatóbban megmagyarázom igazat fog neked adni. A „részhajlatlan“ ugyanis a párbajozókat oly távolságban állítja föl egymástól, hogy egyikük sem sérülhet meg komolyan. A vívók mindenike előtt krétavonal van húzva. Mihelyt a párbajozók egyike a vonalat átlépi, a „részhajlatlan“ azonnal közbelép. Ezért a hadseregi párbajok nyoma legfőlebb egy kis karczolás szokott lenni. Sok évi vívómesteri minőségemben tanuja voltam oly párbajoknak, melyeknél az ellenfelek a dolgot oly könnyen vették, hogy még azt is sorshuzás által döntötték el, melyikük legyen a „sebesült fél.“ A vívómester vagy a „részhajlatlan“ felelős a párbajokért s ha a párbaj rossz véget ér, a hadi törvényszék elé állítják. A franczia katonai párbajok csupa szélhámosság, a tisztek nem is tudnak vívni.

Szegeket vert a koponyájába egy ember, kiről most a Loncet című angol orvosi folyóirat emlékezik meg. A szögek három hüvelyk hosszúak voltak s ezek közül egyet egy és fél hüvelyk mélyen a homlokába a többi négyet pedig a koponyájába verte be, valószínűleg öngyilkos szándékból. Bevitték az eastbounei kórházba s ott volt több mint egy hónapig, de miután a kihuzott szegek helye behegedt, mint teljesen gyógyultat bocsátották szabadon. Legalább egyelőre semmiféle baj jelei nem mutatkoztak a csodálatos emberen, kinek még csak a feje sem fájdult meg az öt szegtől.

Don Juan. Az iskolás leánykák ideáljáról, Don Juanról azt írják ujabbán, hogy valóban élt és nem kizárólag a képzelet szülöttje. Don Juan de Marana volt a neve s a ház, melyben Sevillában lakott, állítólag még ma is fennáll; ma Eugenia császárné egyik rokonának, a Montijo családnak tulajdonát képezi. Van erkélye s egy nagy ablaka; a miben a többi háztól különbözik, az az építészeti stílus, mely felelő részben mór, felerész pedig gothicus. Maga Don Juan de Marana szinpadi névrokonától teljesen elütött. A

színhagyomány azt tartja róla, hogy a mint egy ízben késő este a városban járkált, útközben halotti menettel találkozott. Megkérdezte a paptól, hogy kit temet. „Don Juant“, — volt a felelet. A templomig elkísérte a gyászmenetet, ott aztán megemelte a koporsó födelét s legnagyobb rémületére saját magát látta a koporsóban. Ebbe beleőrült s másnap reggel ott találták az üres templomban, kétségbeesetten szaladgálva. Hogy ez az örült spanyol mikép alakult át a szinpadi Don Juanná, arról a krónika hallgat.

Irodalom.

„Beiträge zur Kenntnis des modernen Volksschulwesens von Frankreich, mit Berücksichtigung der übrigen auf der Pariser Weltausstellung vertretenen Länder.“ (Adatok Franciaország jelen népiskola-ügyének ismeretéhez, a párisi kiállításon képviselt egyéb államok tekintetbe vételével.) Von Prof. Francz Kemény in Kronstadt (Ungarn). Gotha E. Behrend kiadása 1890. — 57 lap ára 45 kr.

Érdekes irodalmi jelenségnek tartjuk, ha egy magyar szerző, német nyelven, franczia tárgyról ír s távol van tőlünk, hogy ezt neki bűnül rójuk fel. Ellenkezőleg, tudva hogy a könyv vázlatai eredetileg magyar nyelven jelentek meg, minden nemzeti szűkkeblőséget indokolatlannak tartunk s azt inkább az elismerés jeleivel pótoljuk.

Eötvös egyik velős mondása képezi a könyv jeligéjét, mely kifogástalan stílusban, röviden, de behatóan foglalkozik a franczia tanügyi viszonyok főproblémáival: a nemzeti s testi neveléssel, a kézimunka, továbbá a polgári jogok s kötelességek tanításával; ismerteti a kiseddóvók, az elemi fiu- és leányiskolák, a tanítóképezdék, szak-, gazdasági-, kereskedelmi s ipariskolák szervezetét és statistikáját; bepillantást enged a tankönyvek-, módszerek- s füzetekbe, szölt a kulturális s philanthropikus egyesületekről, végre Páris városának s a külföldi államoknak tanügyi kiállításairól. Ezen változatos és dúz tartalom áttekinthető rendszerességgel van összefoglalva, mely oktatást s élvezetet nyújt, de nem merít ki.

Nem hagyatni szó nélkül Kemény ítéletének exclusiv álláspontját; egész irodalmát ismerjük az általa tárgyalt anyagnak, mely még német részről is rokonszenves elbírálásban részesült, holott K. kissé kiméletlenül tárja fel előttünk a csalékony külső mögött rejlő sebeket s túlságos önállóságában helyenkint nagyon is „nekimegy“ a nagy nemzetnek. „Tudományos kérdésekben — írja az 57. lapon — még a kiméletlenséget is igazságosnak, tehát jogosultnak tartom, bár jól tudom, hogy az ilyen voltairi szabadságuság kétélű fegyver.“ Mintegy szomorú tapasztalatot vélünk itt kiolvasni, de azért szerző a tudomány érdekében csak folytassa a jelzett irányt.

A csinos kiállítás s olcsó füzetet, melynek számos érdekes részletébe itt nem bocsátkozhatunk, meggyőződésből ajánlhatjuk olvasóinknak. Megrendelhető minden könyvkereskedésben 45 kr.-ért.

A „Földbirtokosok kézikönyve“. Összes birtokjogviszonyaikra, mezei gazdaságra s jogi szükségleteikre vonatkozó legújabb törvények, ministeri rendeletek legf. bírósági s közig. bírósági döntvények gyűjteménye — magyarázattal, példákkal s íratmintákkal. Nélkülözhetlen a földbirtokosoknak, bérlőknek, mérnököknek, községi előljáróknak, telekkönyvi, erdészeti, rendőri, stb. hivalkokoknak, ügyvédeknek stb. Írta Kassay Adolf, Budapest, 1891. Lampel Róbert (Wodianer F. s fiai) könyvkereskedésében. [Nagy 8 ad rét. 24 iv. Ára 2 frt 50 kr.

Ezen munka, mely imént jelent meg a budapesti könyvpiacon, irodalmunkban nagy hézagot pótoland. A földbirtok s mezei gazdaság összes viszonyainak jelenlegi jogi s törvényhozási állapotját állítja elénkbe. — A birtokszerzéstől kezdve, mely az élők közti szerződésekre ép úgy kiterjed, mint a végrendeletre s örökösödésre — egészen a vízszabályozásig s tűzrendészetig mindent magában foglal, a mit a földbirtokosoknak s a földbirtok által érdekeltetnek a törvényekből tudniok kell. Bő ismereteket nyújt e részben a társadalmi élet összes viszonyaira nézve — nevezetesen a bérletekről, közbirtokosságról, az új szerkezetű telekkönyvi rendtartásról, kölcsönügyletekről, vízszabályozás- s munkálatokról, az úrbéri maradványok s ide vonatkozó tagosítás- s arányosításról, az erdészetről, az erdők összes nemeiről, a közútakról, kisajátításról stb. — Nagy hasznu az állategészségi ügyre, a mezei munkásokra, cselédekre, gazdasági gépekre, mezei rendőrségi kihágásokra s italmérsi regáléra vonatkozó törvények ismertetése. — Különösen érdekelheti mezei gazdáinkat azon rész, mely a terménykereskedés ügyleteinek szabályait s az azokra

